

Kansantalouden tilinpito 2013

Bruttokansantuote supistui 1,2 prosenttia viime vuonna

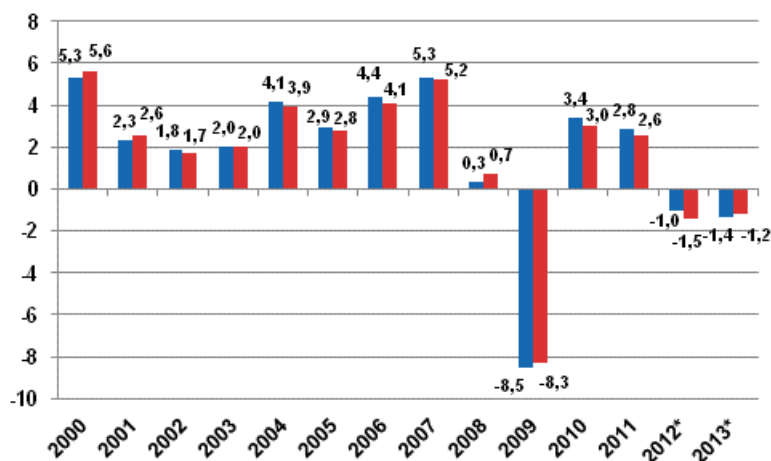
Korjattu 30.9.2014. Korjatut kohdat merkitty punaisella.

Bruttokansantuotteen volyymi supistui 1,2 prosenttia vuonna 2013 Tilastokeskuksen tarkistettujen ennakkotietojen mukaan. Maaliskuussa julkaistujen ensimmäisten ennakkotietojen mukaan väheneminen oli 1,4 prosenttia. Kansantuote tarkentui, koska teollisuuden ja muiden alojen välituotekäytöstä saatiin uusia tietoja.

Vuonna 2012 bruttokansantuotteen volyymi supistui 1,5 prosenttia, kun sen aiemmin arvioitiin supistuneen 1 prosentilla. Tarkentuminen oli osittain seurausta tutkimus- ja kehittämismenojen vähenemisestä.

Kansantalouden tilinpidossa on siirrytty uuteen, Euroopan unionissa käytettävään EKT 2010 -tilinpitojärjestelmään ja uudet aikasarjat on laskettu takautuvasti vuodesta 1975 alkaen. Aikasarjaan tehtyjä tärkeimpiä muutoksia on selostettu tilaston kotisivulla kohdassa: [Muutoksia tässä tilastossa](#).

Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia, vanhan EKT95-tilinpidon mukaan (vasen pylväs) ja uuden EKT2010-tilinpidon mukaan (oikea pylväs)

Tuotanto väheni viime vuonna toista vuotta peräkkäin ja oli vuoden 2006 tasolla. Arvonlisäyksen volyymi väheni melkein kaikilla päätoimialoilla, muun muassa teollisuudessa, rakentamisessa, kaupassa, liikenteessä,

majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, rahoitus- ja vakuutustoiminnassa sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa. Arvonlisäyksen volyymi kasvoi eniten metallien jalostuksessa, kemian teollisuudessa ja metsäteollisuudessa.

Kansantalouden kysyntäerät säilyivät edellisen vuoden tasolla tai pienenevät. Kulutusmenojen volyymi säilyi ennallaan. Yksityiset kulutusmenot vähenivät 0,7 prosenttia, mutta julkiset kulutusmenot kasvoivat 1,5 prosenttia. Yleisradion siirtäminen yrityssektorista valtionhallintoon vähensi yksityisiä kulutusmenoja ja lisäsi julkisia kulutusmenoja.

Investointien volyymi väheni **4,8 prosenttia**. Investoinnit melkein kaikkiin tavaratyyppeihin vähenivät. Vain investoinnit maa- ja vesirakennuksiin sekä kuljetusvälineisiin kasvoivat hieman. Uudistetun tilinpidon mukainen investointiaste eli investointien suhde bruttokansantuotteeseen oli 21,2 prosenttia, alin vuoden 1996 jälkeen.

Viennin volyymi väheni 1,7 prosenttia ja tuonnin volyymi 2,5 prosenttia. Tavaroiden viennin ja tuonnin volyymit kasvoivat hieman, mutta palveluiden vienti ja tuonti vähenivät selvästi.

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä pysyi edellisen vuoden tasolla. Yritysten nettosäästö pieneni edellisestä vuodesta 1,4 miljardia euroa. Yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli 4,3 miljardia euroa ylijäämäinen. Rahoitusasemaa paransi se, että yritysten kiinteät investoinnit kotimaahan vähenivät viime vuonna 9 prosenttia.

Julkisyhteisöjen talous oli viime vuonna **4,9 miljardia** euroa alijäämäinen. Alijäämä oli **2,4 prosenttia** bruttokansantuotteesta. Valtionhallinnon alijäämä oli 7 miljardia euroa ja kuntien ja kuntayhtymien alijäämä 1,6 miljardia euroa. Sen sijaan työeläkelaitosten talous oli ylijäämäinen, **3,7 miljardia** euroa.

Julkisen talouden kokoa kuvaava julkisen talouden osuus bruttoarvonlisäyksestä oli 21,2 prosenttia.

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo aleni viime vuonna reaalisesti 0,6 prosenttia. Taloudellista hyvinvointia kuvaava kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo aleni viime vuonna reaalisesti **0,2 prosenttia**. Siihen luetaan nettotulojen lisäksi myös julkisen sektorin ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat hyvinvointipalvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kotitalouksien saama palkkatulo kasvoi puoli prosenttia ja sosiaalietuudet 5,8 prosenttia. Kotitalouksien omaisuus- ja yrittäjätulot kasvoivat 3,2 prosenttia.

[Kansantalouden tilinpito 2004-2013, taulukot, PDF](#)

Sisällys

1. Bruttokansantuote väheni 1,2 prosenttia viime vuonna.....	4
1.1. Tuotanto supistui useimmilla aloilla.....	4
1.2. Kysyntä ei tuottanut kasvua.....	5
1.3. Työpanos väheni viime vuonna.....	5
1.4. Hinnat nousivat vähän.....	5
1.5. Kansantulo supistui reaalisesti 1,6 prosenttia.....	5
1.6. Yritysten voitot ennallaan.....	5
1.7. Julkisen talouden alijäämä 2,3 prosenttia bruttokansantuotteesta.....	6
1.8. Kotitalouksien reaalitulojen kasvu pysähtynyt.....	7
1.9. Vaihtotase edelleen alijäämäinen.....	8
1.10. Seuraava tarkistus tammikuussa 2015.....	8

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2013*.....	9
--	---

Kuviot

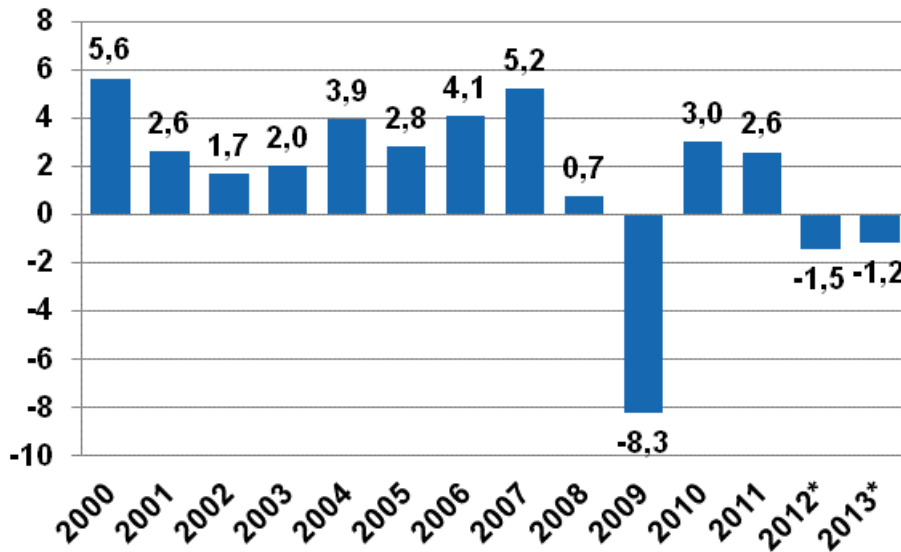
Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutos, prosenttia	4
Kuvio 2. Yritykset, varsinaisen toiminnan liikevoitto ennen verojen ja osinkojen yms. maksua (=toimintaylijäämä, vasen pylväs) ja niiden jälkeen (=nettosäästö, oikea pylväs), miljardia euroa.....	6
Kuvio 3. Julkisyhteisöjen ylijäämä/alijäämä, prosenttia bruttokansantuotteesta.....	7
Kuvio 4. Kotitalouksien oikaistun reaalitulon vuosimuutos, prosenttia.....	7
Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito.....	10

1. Bruttokansantuote väheni 1,2 prosenttia viime vuonna

Suomen bruttokansantuotteen volyymi supistui Tilastokeskuksen tarkistettujen ennakkotietojen mukaan 1,2 prosenttia vuonna 2013. Maaliskuussa julkaistujen ensimmäisten ennakkotietojen mukaan väheneminen oli 1,4 prosenttia. Kansantuote tarkentui, koska teollisuuden ja muiden alojen väliuotekäytöstä saatiin uusia tietoja.

Vuonna 2012 bruttokansantuotteen volyymi supistui 1,5 prosenttia, kun sen aiemmin arvioitiin supistuneen 1 prosentilla. Tarkentuminen oli osittain seurausta tutkimus- ja kehittämismenojen vähenemisestä.

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymien vuosimuutos, prosenttia

Nimellisarvoltaan bruttokansantuote eli tavaroiden ja palveluiden tuotannossa aikaansaatu arvonlisäys oli viime vuonna 201 miljardia euroa ylittäen ensimmäisen kerran 200 miljardia euroa.

Taloudellista hyvinvointia kuvaava kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo aleni viime vuonna reaalisesti 0,3 prosenttia. Kotitalouksien oikaistuun tuloon luetaan nettotulojen lisäksi myös julkisen sektorin ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat hyvinvointipalvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kansantalouden tilinpidossa on siirrytty uuteen, Euroopan unionissa käytettävään EKT 2010 -tilinpitojärjestelmään ja uudet aikasarjat on laskettu takautuvasti vuodesta 1975 alkaen. Aikasarjaan tehtyjä tärkeimpiä muutoksia on selostettu tilastojulkistuksen kohdassa: Muutoksia tässä tilastossa.

1.1. Tuotanto supistui useimmilla aloilla

Tuotanto väheni viime vuonna toista vuotta peräkkäin ja oli vuoden 2006 tasolla. Arvonlisäyksen volyymi väheni melkein kaikilla päätoimialoilla, muun muassa teollisuudessa, rakentamisessa, kaupassa, liikenteessä, majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, rahoitus- ja vakuutustoiminnassa sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminnassa. Arvonlisäyksen volyymi kasvoi eniten metallien jalostuksessa, kemian teollisuudessa ja metsäteollisuudessa.

Käyvin hinnoin tarkasteltuna arvonlisäys kasvoi eniten metallien jalostuksessa, energiahuollossa, terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä kiinteistöalalla. Arvonlisäys väheni eniten koneiden ja laitteiden valmistuksessa, rahoitus- ja vakuutustoiminnassa sekä talonrakentamisessa.

1.2. Kysyntä ei tuottanut kasvua

Kansantalouden kysyntäerät säilyivät edellisen vuoden tasolla tai pienenevät. Kulutusmenojen volyyymi säilyi ennallaan. Yksityiset kulutusmenot vähenivät 0,7 prosenttia, mistä 0,4 prosenttiyksikköä oli seurausta tv-lupamaksusta luopumisesta ja yleisradioveron käyttöönotosta. Julkisten kulutusmenojen volyyymi kasvoi 1,5 prosenttia, mistä noin 1 prosenttiyksikkö aiheutui samasta muutoksesta.

Investointien volyyymi väheni 4,9 prosenttia. Investoinnit melkein kaikkiin tavaratyyppeihin vähenivät. Vain investoinnit maa- ja vesirakennuksiin sekä kuljetusvälineisiin kasvoivat hieman. Uudistetun tilinpidon mukainen investointiaste eli investointien suhde bruttokansantuotteeseen oli 21,2 prosenttia, alin vuoden 1996 jälkeen.

Viennin volyyymi väheni 1,7 prosenttia ja tuonnin volyyymi 2,5 prosenttia. Tavaroiden viennin ja tuonnin volyymit kasvoivat hieman, mutta palveluiden vienti ja tuonti vähenivät selvästi.

1.3. Työpanos väheni viime vuonna

Työllisten määrä väheni kansantalouden tilinpidon mukaan viime vuonna 38 000 henkeä. Työpaikat vähenivät eniten tehdasteollisuudessa ja kaupassa ja lisääntyivät terveys- ja sosiaalipalveluissa. Tehdyt työtunnit vähenivät 80 miljoonaa tuntia eli lähes 2 prosenttia.

Koko kansantalouden työn tuottavuus eli kiinteähintainen bruttoarvonlisäys jaettuna tehdyillä työtunneilla parani viime vuonna 0,6 prosenttia.

1.4. Hinnat nousivat vähän

Koko kansantalouden hintataso kohosi viime vuonna bruttokansantuotteen hintaindeksillä mitattuna 2,4 prosenttia.

Kuluttajahintaindeksi nousi 1,5 prosenttia, mutta kotitalouksien kulutusmenojen hintaindeksi kansantalouden tilinpidossa 2,6 prosenttia. Kansantalouden tilinpidossa asumispalveluiden hintaa mitataan vuokrien muutoksella, kun kuluttajahintaindeksissä otetaan huomioon myös omistusasumisen menot. Myös vakuutus- ja rahoituspalveluiden hintakehitystä mitataan kansantalouden tilinpidossa eri tavalla kuin kuluttajahintaindeksissä.

Vaihtosuhte parani 0,3 prosenttia, koska tuontihinnat laskivat hieman enemmän kuin vientihinnat.

1.5. Kansantulo supistui reaalisesti 1,6 prosenttia

Nettokansantulo kasvoi viime vuonna nimellisesti 0,8 prosenttia ja oli henkeä kohti 30 000 euroa. Reaalisesti nettokansantulo väheni 1,6 prosenttia. Suomen bruttokansantulo oli viime vuonna 202 miljardia euroa eli hieman suurempi kuin bruttokansantuote. Myös bruttokansantulo supistui reaalisesti viime vuonna.

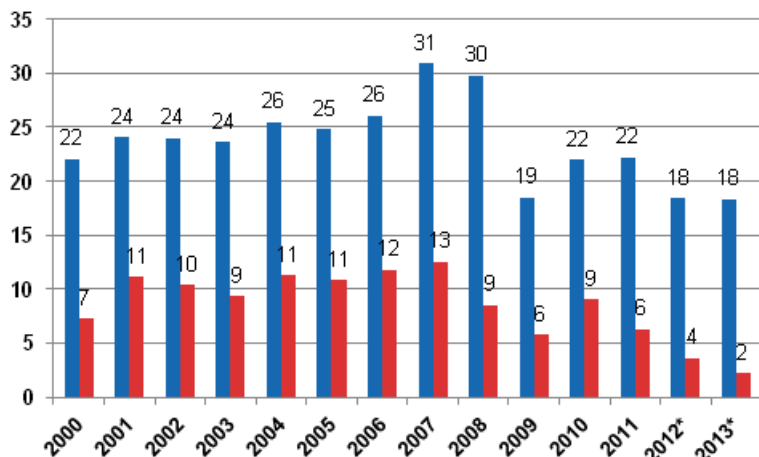
Kotitalouksien palkkatulot lisääntyivät vuonna 2013 puoli prosenttia ja työnantajain sosiaalivakuutusmaksut 1 prosentin. Yhteensä palkansaajakorvausten osuus kansantulosta oli 61,9 prosenttia. Edellisenä vuonna osuus oli 62 prosenttia. Kansantalouden omaisuus- ja yrittäjätulot supistuivat 1,2 prosenttia ja niiden osuus kansantulosta aleni 21,8 prosenttiin. Edellisenä vuonna osuus oli 22,3 prosenttia.

1.6. Yritysten voitot ennallaan

Yritysten varsinaisen toiminnan voittoja kuvaava toimintaylijäämä pysyi edellisen vuoden tasolla. Yritysten yrittäjätulo sen sijaan lisääntyi 5 prosenttia, koska ulkomaisten sijoitusten arvioitiin tuottaneen aiempaa paremmin. Yrittäjätulo ottaa huomioon myös omaisuustulot ja maksetut korot ja se vastaa karkeasti voittoa ennen verojen ja osinkojen maksua.

Yritykset maksoivat sekä välittömiä veroja että osinkoja viime vuonna 9 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Yritysten nettosäästö pieneni edellisestä vuodesta 1,4 miljardia euroa.

Kuvio 2. Yritykset, varsinaisen toiminnan liikevoitto ennen verojen ja osinkojen yms. maksua (=toimintaylijäämä, vasen pylväs) ja niiden jälkeen (=nettosäästö, oikea pylväs), miljardia euroa

Yritysten nettoluotonanto eli rahoitusasema oli 4,3 miljardia euroa ylijäämäinen, kun ylijäämä edellisenä vuonna oli 3,6 miljardia euroa. Rahoitusasemaa paransi se, että yritysten kiinteät investoinnit kotimaahan vähenivät viime vuonna 9 prosenttia.

Rahoituslaitosten korkokate (välilliset rahoituspalvelut) säilyi entisellä tasolla, mutta palkkiotuotot kasvoivat. Luotto- ja talletuskanta kasvoivat edelleen, mutta korkotaso oli matalampi kuin edellisenä vuonna. Rahoitus- ja vakuutuslaitosten rahoitusasema oli tasapainossa, kun se vielä edellisenä vuonna oli 1,2 miljardia euroa ylijäämäinen. Edellisen vuoden ylijäämää kasvattivat kertaluonteiset veronpalautukset ja vuoden 2013 ylijäämää pienensi muun muassa pankkikonsernien sisäisten kulujen kasvu.

1.7. Julkisen talouden alijäämä 2,3 prosenttia bruttokansantuotteesta

Valtionhallinnon rahoitusasema oli viime vuonna viidettä vuotta peräkkäin huomattavan alijäämäinen. Alijäämä (nettoluotonotto) oli 7 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 7,3 miljardia euroa.

Valtion verotulot kasvoivat 4 prosenttia. Eniten verotuloja kasvatti arvonlisäveron korotus yhdellä prosenttiyksiköllä. Myös yleisradioveron ja pankkiveron käyttöönotto lisäsivät verotuloja.

Maksetut tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille (ml. arvonlisäveron palautus) kasvoivat 2,9 prosenttia ja tulonsiirrot sosiaaliturvarahastoille, muun muassa Kansaneläkelaitokselle, 4,4 prosenttia. Sen sijaan korkomenot pienenevät.

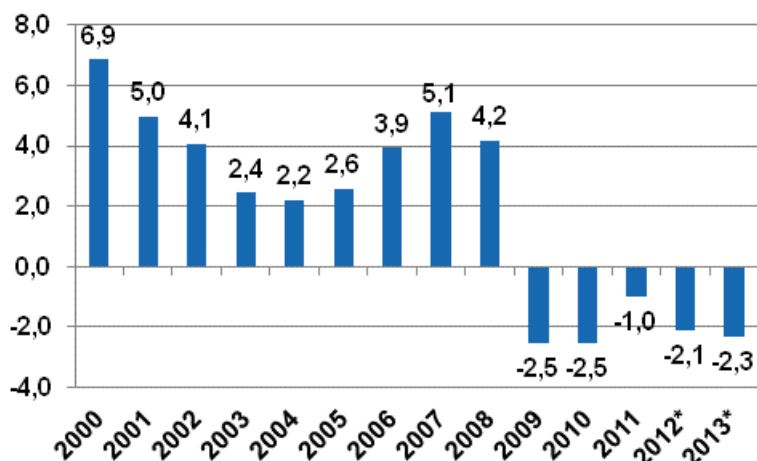
Valtion kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 4,9 prosenttia ja investoinnit 2,4 prosenttia. Suurin osa menojen kasvusta oli seurausta siitä, että Yleisradio siirrettiin yrityssektorista valtionhallintoon vuodesta 2013 alkaen.

Kuntien ja kuntayhtymien alijäämä oli 1,6 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 2,1 miljardi euroa. Alijäämää pienensi verotulojen kasvu 7,1 prosenttia, mihin vaikutti kuntien jako-osuuksien oikaisu. Kulutusmenot kasvoivat 2,9 prosenttia ja investoinnit 7,4 prosenttia.

Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni edellisestä vuodesta. Ylijäämä oli nyt 3,8 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 4,8 miljardia euroa. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvonmuutoksia. Eläkemaksutulot kasvoivat aiempaa vähemmän, 1,5 prosenttia, mutta työeläkelaitosten maksamat työeläkkeet 7,1 prosenttia. Muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema oli tasapainossa, kun se vielä edellisenä vuonna oli 0,4 miljardia euroa ylijäämäinen.

Yhteensä julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli 4,7 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä edellisenä vuonna oli 4,2 miljardia euroa. Alijäämä oli viime vuonna 2,3 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Kuvio 3. Julkisyhteisöjen ylijäämä/alijäämä, prosenttia bruttokansantuotteesta

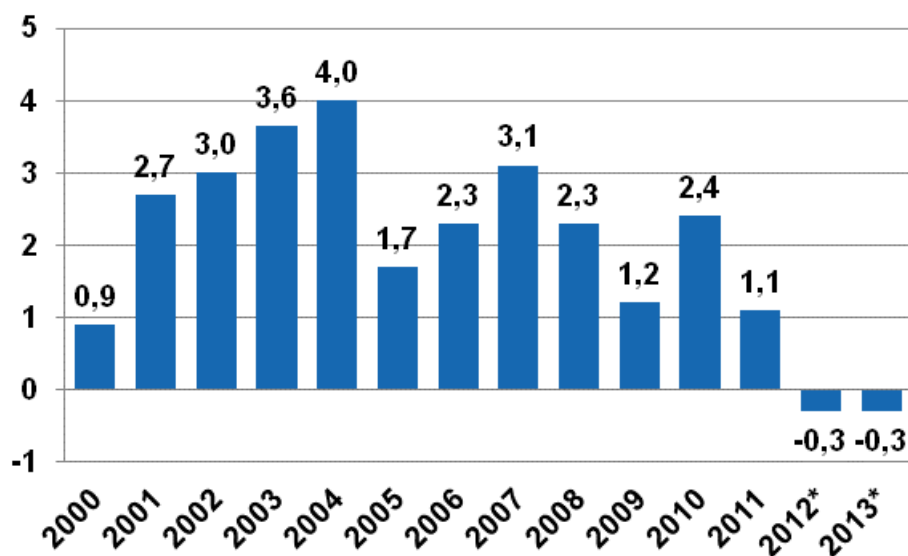
Julkisen talouden kokoa kuvaava julkisen talouden osuus bruttoarvonlisäyksestä oli 21,2 prosenttia. Julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen kasvoi 57,8 prosenttiin. Edellisenä vuonna suhdeluku oli 56,3 prosenttia.

Veroaste eli verojen ja veronluonteisten maksujen suhde bruttokansantuotteeseen oli viime vuonna 44 prosenttia. Veroaste kasvoi 1,2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

1.8. Kotitalouksien reaalityulojen kasvu pysähtynyt

Kotitalouksien käytettävissä oleva tulo kasvoi vuonna 2013 nimellisesti 1,9 prosenttia, mutta aleni reaalisesti 0,6 prosenttia. Kotitalouksien oikaistu käytettävissä oleva tulo kasvoi nimellisesti 2 prosenttia, mutta väheni reaalisesti 0,3 prosenttia. Oikaistu tulo sisältää myös hyvinvointipalvelut eli julkisyhteisöjen ja järjestöjen kotitalouksien hyväksi tuottamat yksilölliset palvelut kuten koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut.

Kuvio 4. Kotitalouksien oikaistun reaalityulon vuosimuutos, prosenttia

Kotitalouksien saama palkkatulo kasvoi puoli prosenttia ja sosiaalietuudet 5,8 prosenttia. Palkkasumma kasvoi ansiotason nousun takia, sillä työllisyys heikkeni. Sosiaalietuuksia kasvatti muun muassa eläkeläisten ja työttömien lukumäärän kasvu. Kotitalouksien omaisuus- ja yrittäjätulot kasvoivat 3,2 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot kasvoivat 4,1 prosenttia eli enemmän kuin tulot.

Kotitalouksien kulutusmenot kasvoivat vuonna 2013 nimellisesti 1,9 prosenttia. Eniten kasvoivat menot asumiseen ja elintarvikkeisiin. Autojen hankintaan sekä sisustukseen ja kodinhoitoon käytettiin aiempaa vähemmän rahaa. Kulutusmenot jäivät pienemmiksi kuin käytettävissä oleva tulo. Säästämisaste eli säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon oli vuonna 2013 positiivinen 1,4 prosenttia.

Kotitalouksien kiinteät investoinnit supistuivat nimellisesti 0,7 prosenttia, koska asuinrakentaminen väheni. Kotitalouksien rahoitusasema oli 3,9 miljardia euroa alijäämäinen, kun alijäämä oli edellisenä vuonna 4,6 miljardia euroa.

Kotitalouksien velkaantumisaste oli vuoden 2013 lopussa 118,2 prosenttia eli se kasvoi 1 prosenttiyksikön vuoden aikana. Velkaantumisaste on rahoitustilinpidon mukaisten lainojen suhde vuoden käytettävissä olevaan nettotuloon.

1.9. Vaihtotase edelleen alijäämäinen

Suomen vaihtotaseen alijäämä oli viime vuonna 4,1 miljardia euroa, kun alijäämä edellisenä vuonna oli 3,8 miljardia euroa. Tavarakaupan alijäämä oli 0,4 miljardia euroa, kun myös tuonti arvioidaan fob-hintaan (vientimaan rajalla) eikä cif-hintaan (tuontimaan rajalla) päin vastoin kuin tullin ulkomaankauppatilastossa.

Palveluiden kaupan tase oli 1,5 miljardia euroa alijäämäinen. Ulkomailta saatiin hieman vähemmän omaisuustuloja kuin sinne maksettiin omaisuusmenoja. Tulonsiirtoja ulkomaille maksettiin huomattavasti enemmän kuin sieltä saatiin tulonsiirtoja.

1.10. Seuraava tarkistus tammikuussa 2015

Vuosien 2012 ja 2013 kansantalouden tilinpitoa tarkistetaan seuraavan kerran tammikuussa 2015.

Tarkistetut ennakkotiedot perustuvat 4.7.2014 käytettävissä olleisiin tietoihin talouskehityksestä. Tarkempia tietoja kansantalouden tilinpidon menetelmistä löytyy Tilastokeskuksen internetsivuilta:

<http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2013*

Vuosi	Käypiin hintoihin, milj. euroa	Viitevuoden 2010 hintoihin, milj. euroa	Arvon muutos, %	Volyymin muutos, %	Hinnan muutos, %	BKT asukasta kohti, euroa
1975	18 154	78 581	.	.	.	3 853
1976	20 615	78 988	13,6	0,5	13,0	4 362
1977	22 627	79 268	9,8	0,4	9,4	4 775
1978	25 065	81 759	10,8	3,1	7,4	5 274
1979	29 070	87 630	16,0	7,2	8,2	6 101
1980	33 682	92 601	15,9	5,7	9,6	7 047
1981	38 094	93 799	13,1	1,3	11,7	7 936
1982	42 831	96 695	12,4	3,1	9,1	8 873
1983	47 790	99 714	11,6	3,1	8,2	9 842
1984	53 498	102 918	11,9	3,2	8,5	10 959
1985	58 285	106 558	8,9	3,5	5,2	11 890
1986	62 740	109 463	7,6	2,7	4,8	12 757
1987	67 751	113 359	8,0	3,6	4,3	13 737
1988	76 754	119 265	13,3	5,2	7,7	15 517
1989	85 929	125 333	12,0	5,1	6,5	17 309
1990	91 010	126 181	5,9	0,7	5,2	18 252
1991	86 962	118 717	-4,4	-5,9	1,6	17 345
1992	84 852	114 771	-2,4	-3,3	0,9	16 829
1993	85 748	113 928	1,1	-0,7	1,8	16 925
1994	90 768	118 416	5,9	3,9	1,8	17 839
1995	98 556	123 399	8,6	4,2	4,2	19 295
1996	102 060	127 913	3,6	3,7	-0,1	19 916
1997	110 738	135 911	8,5	6,3	2,1	21 545
1998	120 382	143 288	8,7	5,4	3,1	23 359
1999	126 923	149 656	5,4	4,4	0,9	24 571
2000	136 261	158 089	7,4	5,6	1,6	26 325
2001	144 437	162 170	6,0	2,6	3,3	27 841
2002	148 289	164 895	2,7	1,7	1,0	28 514
2003	151 569	168 183	2,2	2,0	0,2	29 075
2004	158 477	174 786	4,6	3,9	0,6	30 312
2005	164 387	179 646	3,7	2,8	0,9	31 335
2006	172 614	186 930	5,0	4,1	0,9	32 777
2007	186 584	196 623	8,1	5,2	2,8	35 280
2008	193 711	198 040	3,8	0,7	3,1	36 457
2009	181 029	181 664	-6,5	-8,3	1,9	33 908
2010	187 100	187 100	3,4	3,0	0,4	34 885
2011	196 869	191 910	5,2	2,6	2,6	36 536
2012	199 069	189 111	1,1	-1,5	2,6	36 769
2013	201 341	186 831	1,1	-1,2	2,4	37 018

Laatuseloste: Kansantalouden tilinpito

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1

Kansantalouden tilinpito on laaja, tilastoihin perustuva kokonaisjärjestelmä, jolla kuvataan kansantalouden toimintaa. Kansantalouden tilinpidon tarkoituksena on tuottaa taloustoimiin ja niiden luokituksiin perustuva systemaattinen kuva kansantalouden rakenteesta ja sen muutoksista.

Kansantalouden tilinpidossa kuvataan kaikkien kansantaloudessa toimivien yksiköiden taloudellista (eli rahassa mitattavaa) toimintaa. Tilinpidossa esitetään Suomen kansantalouden tilaa ja kehitystä kuvaavat keskeiset tunnusluvut, bruttokansantuote ja bruttokansantulo sekä näiden komponentit. Kansantalouden tuotantoa, tuloja, tulojen käyttöä ja pääoman muodostusta kuvataan sektoreittain. Tuotanto-, työllisyys- ja pääoman muodostustiedot esitetään myös toimialoittain. Kansantalouden tilinpitoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden rakennetta, yksittäisiä osia tai piirteitä, kansantalouden kehitystä ajankohdasta toiseen tai kansantalouden suhdetta toisiin kansantalouksiin.

1.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmä käyttää kuvauksessaan tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä (institutionaaliset yksiköt ja sektorit; toimipaikat ja toimialat; kotimaa ja ulkomaat; virrat ja varannot; tuotteet panos-tuotoskehikossa). Yksiköiden välillä ja sisällä tapahtuvia taloustoimia käytetään tilinpidon kuvauksen välineenä. Keskeisiä käsitteitä ovat bruttokansantuote, (brutto)kansantulo, käytettävissä oleva tulo, kulutusmenot, säästö ja nettoluotonanto /-otto. Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin: institutionaalinen sektoriluokitus, toimialaluokitus, tuottajatyypiluokitus, tuoteluokitus, tasapainoerien ja taloustoimien luokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus, kulutus- ja pääomatarvikkeiden luokitukset. Kansantalouden tilinpito käyttää laajasti Tilastokeskuksen talous- ja sosiaalitalastoja, lisäksi käytetään hallinnollisia aineistoja mm. julkisen talouden laskelmia sekä Tilastokeskuksen ulkopuolella tuotettuja talustilastoja ja eräitä erityistilastoja ja -tietoja suoraan niiden tuottajilta.

1.3

Pääomakantalaskelmissa kuvataan kansantalouden tavaroiden ja palvelujen tuotannossa käytettävää kiinteää pääomavarantoa, fyysistä poistumaa sekä arvon vähenemistä eli pääoman kulumista. Pääomakantalaskelmien tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon mm. kiinteän pääoman kulumisen estimaatteina sekä tuottavuuslaskelmissa. Kiinteän pääoman varanto on keskeinen lähtökohta kansanvarallisuuden määrittämisessä.

1.4

Kansantalouden tilinpidon historialliset sarjat pohjautuvat ns. kasvututkimukseen eli tutkimusprojektiin, jossa sarjojen pohjatiedot on rakennettu. Aikasarjat, joihin julkaistavat tilastot perustuvat, on julkaistu ensi kerran vuonna 1988 (Hjerppe, Riitta: Suomen talous 1860 - 1985: Kasvu ja rakennemuutos. Suomen Pankin julkaisuja, Kasvututkimuksia XIII). Tilastokeskus on jatkanut tutkimuksen aikasarjoja tilastovuodesta 1975 eteenpäin päivittyneillä kansantalouden tilinpidon tiedoilla. Aikasarjojen volyyymi- ja hintaindeksit on ketjutettu ja käypähintaiset tiedot ovat ketjuttamattomia.

1.5

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus 549/2013 (EKT 2010). Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 2008. EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1

Kansantalouden tilinpito on muista talous- ja sosiaalitalastoista johdettu tilasto, joka laaditaan EU:n asetuksessa ja SNA:ssa määriteltyjen käsitteiden, luokitusten ja tilirakenteiden mukaisesti. Tilinpito on luonteeltaan kokonaistutkimus, jossa tulee arvioida myös ne talouden alueet, joista ei ole perustilastointia

tai rekisteröintiä saatavissa, kuten esimerkiksi harmaa talous. Kansantalouden tilinpidon kohde on määritetty alueellisesti (domestic, national) talousyksikön sijainnin mukaan ja taloustoimien luonteen mukaan. Talouden kuvaus rajataan SNA:ssa ja ESA:ssa esitetyn rajauksen mukaisesti. Esimerkiksi kotitalouksien sisällä tehtävät palkattomat kotitaloustyöt eivät ole tuotantoa kansantalouden tilinpidossa.

Pääomakantatiedot pohjautuvat kansantalouden tilinpidon kiinteän pääoman bruttomuodostustietoihin (investointeihin). Pääomakanta estimoidaan investointi-kertymämenetelmään perustuvalla laskentamallilla. Kertymämenetelmässä käytetään pitkiä investointisarjoja, hintaindeksejä sekä oletuksia pääomatarvikkeiden eloonjäämis-/kuolleisuusfunktion muodosta ja keskimääräisistä käyttöistä. Investointikertymämenetelmää täydennetään kyselyillä ja hallinnollisilla aineistoilla.

Historiallisten aikasarjojen laadintamenetelmiä on kuvailtu Hjerpen alkuperäisteoksessa. Teosta voi lukea verkossa pdf-muodossa seuraavasta linkistä: <http://www.suomenpankki.fi/pdf/43549.pdf>

Useat kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan sekä käypiin että kiinteisiin hintoihin. Kiinteähintaisissa laskelmissa siirryttiin vuonna 2006 takautuvasti viiden vuoden välein vaihdettavasta kiinteästä perusvuodesta vuosittain vaihtuvaan perusvuoteen eli perusvuosi on aina edellinen vuosi. Indeksikaava säilyi kuitenkin edelleen Laspeyres-tyyppisenä. Kiinteähintaiset sarjat julkaistaan viitevuoden 2010 hinnoin.

Laadintamenetelmistä löytyy lisää informaatiota osoitteesta: <http://tilastokeskus.fi/til/vtp/men.html>

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1

Kansantalouden tilinpidon sisältö, käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät ovat tarkasti määriteltyjä (vrt. 1.3.). EU valvoo noudattamista säännönmukaisesti ja laskentamenetelmistä on kirjoitettu EU:n määräämät yksityiskohtaiset menetelmäkuvaukset (ks. linkki kohdassa 5). Erityisesti on huomattava, että perusaineistoista puuttuvasta ns. harmaasta taloudesta on tehty erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia ja näiden perusteella on täydennetty kansantalouden tilinpidon laskelmia.

3.2

Kansantalouden tilinpito käyttää kaikkia mahdollisia lähdeaineistoja. Näiden antama kuva taloudesta ei yleensä ole ristiriidaton. Tilinpidon laadinnassa on siten voitava päätellä eri lähteiden tiedon laatu ja käyttökelpoisuus. Käytännössä varsinkin ennakkotietojen osalta tiedot ovat puutteellisia. Tarkkuustasoa kuvastaa ennakkollisessa kansantalouden tilinpidossa oleva tilastollinen ero, joka ilmentää sitä kysynnän ja tarjonnan välistä eroavuutta, jota ei ole voitu selvittää. Ero esitetään tietoja julkaistaessa. Lopullisissa tiedoissa kysynnän ja tarjonnan tasapainotus tehdään tarkalla tuotetasolla eikä tilastollista eroa esiinny.

Kansantalouden tilinpidon sektoreittaisia nettoluotonantoja verrataan rahoitustilinpidossa laskettuihin nettoluotonantoihin, jotka perustuvat eri lähteisiin kuin ns. reaalitylinpito. Sektoreittaisten nettoluotonantojen välinen ero julkaistaan rahoitustilinpidossa.

Investointikertymämenetelmän tuottamia pääomakantatietoja verrataan Tilastokeskuksen kyselyihin ja muihin hallinnollisiin aineistoihin. Myös investointikertymämenetelmän elinikäoletuksia verrataan kyselyihin.

3.3

Tilinpidon tarkkuutta ja osuvuutta seurataan säännöllisesti ja ennakkolukujen muuttumista tarkkaillaan. Lopulliset tiedot valmistuvat noin kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Tämänkin jälkeen tehdään aika ajoin aikasarjatarkistuksia taaksepäin. Tietojen tarkentuminen on seurausta lähdeaineistojen täydentymisestä ja tarkentumisesta. Asiaa on selostettu tarkemmin kohdassa 4. (julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus).

Yksittäisten aggregaattien revisiot voivat olla huomattaviakin. Viime vuosina on esimerkiksi ulkomaisiin taloustoimiin (palvelujen vientiin ja tuontiin sekä omaisuustuloihin ja -menoihin) jouduttu joskus tekemään useiden miljardien eurojen revisioita. Myös investoinnit ja varastomuutos ovat joskus tarkentuneet paljonkin. Kaikkein vähiten revisioituvat julkisyhteisöjen tiedot.

Bruttokansantuotteen vuotuinen volyymimuutos on harvoin tarkentunut enemmän kuin yhden prosenttiyksikön ensimmäisestä ennakkotiedosta tuoreimpaan tietoon.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Ensimmäiset vuositilinpidon ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa. Ensimmäinen versio on tietosisällöltään suppeampi kuin varsinainen kansantalouden tilinpito. Tietosisältö vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidon tietosisältöä, mutta sisältää lisäksi myös sektoritilien ennakkotiedot.

Vuositilinpidon toinen versio valmistuu vuoden t+1 heinäkuun alkupuoliskolla. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitylinpidon tilien osalta ja se julkaistaan noin 90 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu vuoden t+2 tammikuun lopussa ja neljäs versio, vuoden t+2 heinäkuussa. Viides versio ilmestyy vuoden t+2 joulukuussa ja sisältää yksityiskohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot.

Esimerkki vuoden 2011 kansantalouden tilinpidon eri versioiden valmistumisajoista:

Versio	Valmistumiskuukausi
1	Maaliskuu 2012
2	Heinäkuu 2012
3	Tammikuu 2013
4	Heinäkuu 2013
5	Joulukuu 2013

Kun kansantalouden tilinpidon eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu.

Ensimmäistä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+1) käytettävissä ovat neljännesvuositilinpidon lähdeaineisto sekä esimerkiksi kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot ja valtion kirjanpito tiedot 12 kuukaudelta.

Toista versiota laadittaessa (kesä-heinäkuussa vuonna t+1) useat lähteet ovat jo lopullisia, mutta esimerkiksi toimialoitteiset yritysten tilinpäätöstiedot ovat ennakkollisia.

Kolmatta versiota laadittaessa (tammikuussa vuonna t+2) uutena tietoaaineistona on käytettävissä muun muassa verotusaineisto. Lopullisina tilastoina käytettävissä ovat mm. kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot.

Neljättä versiota laadittaessa (heinäkuussa vuonna t+2) lopullisina tilastoina ovat käytettävissä yritys- ja toimipaikkarekisteri, toimialoitteiset yritysten tilinpäätöstilastot ja teollisuuden tuotetilasto.

Viidettä versiota laadittaessa (marras-joulukuussa vuonna t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestyminen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidon.

Vuotta t kuvaavat kansantalouden tilinpidon luvut julkaistaan sektoritasolla helmikuun lopussa tai maaliskuun alussa t+1 (ensimmäinen edellisen vuoden ennakkotieto) sekä toimiala- ja sektoritasolla heinäkuussa t+1, tammikuussa t+2 ja heinäkuussa t+2. Lopulliset luvut laaditaan tuotetasolla tasapainotettuna normaalisti joulukuussa t+2. Pidemmällä aikavälillä voidaan myös aikasarjoja taaksepäin joutua muuttamaan esimerkiksi laskentamenetelmien, luokitusten tai käsitteiden muuttumisen takia. Kiinteähintaiset sarjat lasketaan käyttäen edellistä vuotta perusvuotena ja ketjuttamalla sarjat viitevuoden hintaisiksi.

Pääomakantatiedot päivitetään kaksi kertaa vuodessa, tammi- ja heinäkuussa.

Historialliset aikasarjat päivitetään uusimpien vuosien kohdalta vuosittain.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

5.1

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla. Tilastotietokannat sisältävät yksityiskohtaisimman aineiston. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään tiedotustilaisuus. Taulukot -julkaisu ilmestyy vuosittain painettuna. Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös Astika

-aikasarjatietokannasta. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirastolle Eurostatille ja sitä kautta ne tulevat julkaistavaksi Eurostatin sekä OECD:n tietokannoissa.

5.2

Kansantalouden tilinpidon järjestelmän metatietoja ovat EKT2010 ja SNA2008 (vrt. kohta 1.3.) sekä eräät muut menetelmäkäsikirjat, joita on lueteltu mm. [Eurostatin verkkosivuilla](#).

Kansantalouden tilinpito -tilaston kotisivuilta löytyy **Suomen laskentamenetelmän kuvaus:** http://tilastokeskus.fi/til/vtp/2007/vtp_2007_2009-01-31_men_498.html. Se kuvaa edellisen EKT95:n mukaista tilinpitoa. Muita metatietoja ovat esim. Tilastokeskuksen käsitetietokannan tiedot sekä toimiala- ja sektoriluokitukset: [Tilastokeskus - tietoa tilastoista](#).

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Kansantalouden tilinpidon luvuista on saatavissa yhdenmukainen aikasarja vuositasolla alkaen vuodesta 1975. Lisäksi on historiallisia sarjoja, joista pisimmät alkavat vuodesta 1860. Kansantalouden tilinpidon tiedot ovat vertailtavissa muiden maiden vastaaviin tietoihin. Parhaiten vertailtavuus toimii EU:n ja OECD:n jäsenmaiden kesken.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna. Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä.

Tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Lisätietoja

Olli Savela 029 551 3316
Tuomas Rothovius 029 551 3360
Vastaava tilastojohtaja:
Leena Storgårds
kansantalous@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1795-8881 (pdf)